

Gustav Fridolin: Jultal 2017

Talare

Gustav Fridolin
Språkrör

Datum

20 december 2017

Plats

Stockholm

- 1 På en av tunnelbanestationerna i Santiago de Chile avbildas personer viktiga för våra länder.

Intill Harald Edelstam, den modiga ambassadören som öppnade ambassaden och en fristad till flyende från Pinochets kupp, möter morgonresenärerna sedan
5 en tid en teckning av Zaida Catalan.

2017 förlorade Sverige och världen en hjälte.

Zaidas engagemang hade inget slut. Från arbetet i Grön ungdom, jobbet som jurist i Miljöpartiet där hon var med och tog fram ett av de första konkreta
förslagen på en samtyckeslag, till arbetet i kvinnojoursrörelsen, och de

- 10 internationella uppdragen som expert på genus, sexuella övergrepp och hur kvinnor och barn utsätts i krig.

Uppdraget som FN-expert i Kongo blev Zaidas sista. Men hennes gärning lever vidare. I förra veckan dömdes en tills nyligen onåbar milisledare till livstids fängelse för sina krigsbrott och massvåldtäkter – utifrån de bevis som Zaidas

- 15 expertgrupp tagit fram.

Världen behöver fler som Zaida. Arbetet för en rimligare värld har inget slut.

Det måste bli ett före och efter hösten 2017.

Hashtagarna #metoo har fyllts med viktiga och modiga vittensmål, om sådant
20 alla med ögon kunnat se men ingen velat ta i. Min kloka kollega Anna Ekström kvinnliga erfarenheter till mänskliga erfarenheter.

Vittnesmålen manar till handling.

Fler poliser, ja – det investerar vi i.

Men också krav på polisen. Med mer resurser följer ansvar. En anmälan om

- 25 sexualbrott ska utredas direkt, av poliser med kunskap i hur en sådan utredning genomförs.

Den som anmäler ska få ordentligt juridiskt stöd.

Den som begått ett brott ska dömas till ett ordentligt straff.

Äntligen får vi en samtyckeslag. Det som inte är frivilligt är förbjudet. Det här är

- 30 viktigt. Många har arbetat för det länge, jag är stolt över att MP var med i det

arbetet när inte många partier slöt upp, nu blir det verklighet.

35 Det är viktigt. Samtidigt. När sexualbrottslagen behövs har det redan gått för långt. Samtyckeslag är bra. Men samtyckeskulturen måste byggas tidigare.

40 I #tystiklassen, #räckupphanden, #ickegodkänt och egentligen alla andra #metoo-upprop vittnas om kränkningar, trakasserier, övergrepp som skett i skolan – eller som blivit möjliga av en kultur som skapats redan när männen var pojkar.

Skolan ska inte vara en plats för övergrepp. Redan när integritet kränks i lekar eller ord börjar komma i korridoren ska man sätta stopp. Skolan ska vara trygg. För alla.

45 Fler anställda
Verktyg

50 Ingen lärare ska vara lämnad ensam när man ser en ung person som kränkts, eller som begränsas i sin sexualitet. Skolors kunskap om och stöd i att jobba mot hedersförtryck ska stärkas. I arbetet med barn och ungas rättigheter får skolan aldrig hamna i en förhandlingssituation.

55 Lagen ska skärpas. Skolinspektionen ska ha verktyg att kunna motarbeta sexuella kränkningar på alla skolor, och makt att agera när någon anmäler en kränkning. Hela vägen med vite mot huvudmän som inte säkrar en trygg arbetsmiljö.

60 Vi vet att sex och samlevnadsundervisningen brister. Här finns sådana möjligheter, bygga samtyckes kultur. Men en elev – en annan elev. Jag har gett Skolinspektionen i uppdrag. Med det som underlag ska vi göra det som krävs i styrdokument och tid för lärare att utveckla sin kompetens - för att kunna gå från en ojämlik sex och samlevnadsundervisning, till en stark undervisning i sex och samtycke – på alla skolor.

65 2017 var också året bekräftelse på rätt håll. PISA vänder uppåt. TIMSS som mäter matematik likaså. I ICCS som mäter samhällskunskap är Sverige i världseliten. I PIRLS som mäter tioåringarnas läsning är vi nu tillbaka på nivåerna från början av 2000-talet då vi räknades som

bäst i världen.

Hårt arbete bakom varje kunskap. Lärare, rektorer, elever. Sveriges lärare och rektorer kan gå på jullov med raka ryggar.

Samtidigt ser vi att jämlikheten brister. Var du bor, vilken familj du växer upp i.

75 Ska vi ha fortsatt stigande kunskapsresultat. En del tror att ojämlikhet handlar om...

I grunden är det det vi känner som Sverige – ett land där du avgör din framtid, du har makten över ditt liv – som hotas, när ditt liv begränsas av sådant du själv

80 inte kan påverka.

Vi ska bryta ojämlikheten:

Barn är inga krockkuddar. Ändå är det skolan som fått ta stryk. 90-talskrisen.

Finanskrisen. Först skär på. Slår hårdast mot den. Vi har brutit med

85 nedskärningar och investerar. Nu ska skolan skyddas från nästa kris.

Skolkommissionen – 6 miljarder. Så mycket dyrare.

Barn ska ha samma chans. Segregationen mellan skolor ska brytas. Staten får inte längre abdikera från sitt ansvar för likvärdighet. Samverkan för bästa skola. Lärarlöner.

90 Barn kan inte vänta. När en lärare ser... Fler speciallärare. Mer specped verktyg. Stärka lagen.

Kunskaperna går åt rätt håll. Det här är resultatet av hårt arbete från lärare, rektorer och elever. Det här är det vi åstadkommer, trots att systemet brister.

95 Tänk då hur långt vi kan nå när vi bygger ett starkt, jämlikt skolsystem som bär och ger lärare rätt förutsättningar att göra sitt jobb igen.

Anledning vi är här. Sopköket bakom oss lagar skolmat, caterar och serverar här av råvaror som annars skulle slängas. Överblivna måltider går till

100 Filadelfiakyrkans härbärgen och Fryshuset Husbys fritidsaktiviteter.

Det här är också en bild av vår tid. Västland och armod, sida vid sida. Så ser det ut - globalt och i Sverige.

Det kanske aldrig är så tydligt som under julen. De tunga kassarna under

105 julshoppingen. Annonserna inför mellandagsrean. De ständigt fyllda jultorden.

Samtidigt. Musikhjälpens beskrivningar av ondska, fattigdom och övergrepp som fick många av oss att frysa. Vittensmål på facebook från härbärgen och kyrkor här hemma där behövande söker hjälp. Barnet som tittar bort när

110 kompisarna frågar vad hon fick i jul.

Det här ställer oss inför de stora frågorna.

115 När det är tufft för ett land är växande klyftor skadligt, när det går bra för ett land är det rent livsfarligt. Därför är det så viktigt, det som PB och MA kunde redovisa igår, att vi efter år av växande ojämlikhet faktiskt lyckas pressa den tillbaka. Höjt bostadstillägg och sänkt skatt för pensionärer som har det knapert, trygghet för den förälder som blir sjuk eller arbetslös, äntligen höjt underhållsstöd för barn som växer upp med en ensamstående förälder. Som
120 utbildningsminister vet jag hur viktigt det här är. Ojämlikheten i skolan är en spegel av ojämlikheten utanför. Barn som inte har en egen vrå att läsa läxan i, som oroas över om mamma ska ha råd, som har svårt att läsa vad som står på tavlan men inte vågar be om glasögon – har svårt att fokusera på lärandet. Rättvisopolitik är kunskapspolitik.

125

Det handlar om rättvisa. För oss som har det vi behöver handlar det också om konsumtion och köphets.

Vad är egentligen verkligt välstånd? Att ha störst bil på garageuppfarten? Flest semesterbilder från längst bort på facebook? Kunna ge barnen högst berg av
130 inslagna plastprylar under granen?

En av anledningarna till att jag är miljöpartist är att jag längtar bort från detta. Bort från denna galna parentes i mänsklig historia där vi tror att utveckling är att snabbast bränna ut både planet och människor. Jag vill inte leva så att haven växer igen till en grå sörja av plast. Resultatet av min lilla tid här ska inte vara
135 berg av elektronikskrot på Afrikas stränder. När vi väl har det vi behöver kan inte välstånd mätas i konsumtion. Välstånd är luciafirandet på förskolan. Lässtunden på kvällen. Samtalet med vännerna. Det är att få stänga av telefonen. Vara trygg med att det ringer igen imorgon. Verkligen få lyssna till vad dottern berättar om vad hon lärt sig på skolan idag.

140 Jag vet att ett annat samhälle kan tyckas långt bort här i julhetsen, men det handlar ju om vad vi gör det till. Jag säger inte köp inga julklappar – då skulle jag inte leva som jag lär – men köp en plastpryl mindre, gör något tillsammans istället, res i en bok ihop, ge lite mer till de som behöver mest.

145 Julen, fattigdomen, sopköket – det ställer oss inför de stora frågorna. Men också de små, till synes enkla. Vad är det för värld där några svälter, medan vi andra slänger mat?

150 Beroende på produkt försvinner mellan 10 till 50 procent av svenskt livsmedel i
svinn. Samtidigt som Stadsmissionen konstaterar att hälften av deras 200000
årliga insatser handlar om att mätta hunger. Globalt är sambanden än mer
absurda.

155 Fler och fler länder gör insatser för att komma till rätta med matsvinnet.
Italien gjorde 2016 lagändringar och skattelättnade för att fler bönder och
företag skulle kunna donera överbliven mat istället för att slänga. Kostnaden för
soporna för barer, restauranger och mataffärer varierar utifrån hur mycket som
skänks istället för slängs. Matavfallet beräknas reduceras med 1 miljon ton om
160 året.

Norge har slutit ett avtal mellan myndigheter och livsmedelsbranschen med
målet att bli världsledande i att reducera matsvinn.

I Frankrike har man i lag begränsat matbutikers möjlighet att slänga livsmedel.
Företagen är ålagda att samarbeta med organisationer som ger maten till
165 behövande och kan straffas med böter om man slänger utan att först kolla
alternativen. Det handlar om 10 miljoner fler måltider per år som distribueras
till organisationer.

För även om frågan är liten är problemet stort. I FN:s gemensamma mål för att
170 utrota fattigdomen, Agenda 2030, finns målet om globalt halverat matsvinn till
2030.

I Sverige motsvarar matsvinnet varje år 500000 ton klimatutsläpp, det är lika
mycket som 200000 fossilbilar.

175 Idag presenterar Miljöpartiet tre krav för att minska matsvinnet:

Vi vill att större mataktörer ska förbjudas slänga ätbar mat.

Grossister, storkök, större matbutiker och andra som hanterar större mängder
livsmedel ska inte regelmässigt kunna slänga mat som är ätbar. Det kräver
samarbete med aktörer och organisationer som kan ta hand om det, se till att
180 den kommer till nytta.

Matavfall ska samlas in.

Våra bussar och bilar kan köra på biogasen vi rötar av matavfallet. Hushåll som
samlar in matavfall ser mängden och minskar svinn. Den biologiska
återvinningen ökar snabbare, men det går fortfarande för långsamt. Nästa år är
185 målet att hälften av matavfallet ska sorteras ut och behandlas biologiskt. Men
bara två av tre kommuner samlar in matavfall. Det ska bli obligatoriskt.

Klimatsmart mat i offentlig sektor.

190 Många skolor gör mycket för mer klimatsmart mat. Det kan till exempel handla
om att man vill servera svenskt kött, som är dyrare eftersom djuren haft det
bättre och miljökraven är högre. För att kunna köpa det bättre köttet, jobbar
man till exempel med minskat svinn, inför en vegetarisk dag eller har alltid ett
vegetariskt alternativ. Vår regering har förbättrat lagen om offentlig
upphandling så man enklare kan ställa krav på att maten vi köper ska vara
195 miljöbra, och att vi inte ska servera kött som skulle vara olagligt att producera i
Sverige. Många kommuner jobbar nu hårt. Och klimatsmart mat borde det bli
norm i hela den offentliga sektorn.

Om mindre än två veckor skriver vi 2018.

200 Vad unga medborgare vill att vi ska ta tag i då är tydligt. Förra veckan redovisade
P3 Nyheter en undersökning som visar att den viktigaste frågan för unga mellan
18 och 30 är miljön.

Det är rimligt. Klimatförändringarna händer nu. Hundratusentals människor
har fått lämna sina hem i ett eldhärjat Kalifornien. Naturkatastroferna blir fler
205 och värre. Torka breder ut sig, och håller i sig. Krig och konflikter växer i
resursbristens spår.

Samtidigt är möjligheten att i tid hindra en utveckling som helt rinner oss som
mänsklighet ur händerna – nu. Det är nu det avgörs om vi lyckas vinda, bygga
ett bättre samhälle, minska utsläppen, ta hand om varandra och vår miljö.

210 När man frågar unga vad de tror att politiker kommer prata om nästa år säger
bara några procent att de tror miljöfrågan kommer bli viktig i valet.

Det är inte svårt att förstå varför det blir så. Miljö, liksom jämställdhet, är frågor
som det är lätt att säga sig vara för. Och när alla är för kan man inbilla sig att det
liksom inte handlar om politik alls. Under min tid som språkrör har snart sagt
215 alla andra partier någon gång sagt att de ska bli det nya miljöpartiet. För några
månader sedan var det Ulf Kristersson som pratade om hur mycket moderater
gillar skog och mark. Innan dess är det Annie Lööf och Jonas Sjöstedt. Men när
det väl kommer till kritan, när det är dags att fatta beslut och man söker deras
händer – är de inte längre kvar.

220

Säg flygskatt, 60 kronor dyrare inrikesflyg, och vartenda borgerligt parti börjar
skakar inför flyglobbyn. Nu ska de gå till val på att göra inrikesflyget billigare.

Slå fast att barnens lungor och hälsa är viktigare än diesel i innerstan och Ulf
225 Kristersson drar sig ur.

Lägg fram historiens största miljöbudget och dom vill skära ner. 2017, klimatrapporterna allvarligare än någonsin, och centern, de andra borgerliga och SD vill skära i miljöbudgeten.

I förra valet lovade alla binda samman Sverige med snabba tåg. Nu, när det är dags för handling, faller de ifrån en efter en. Men vi står pall. Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland senast 2045. Det ska vara lätt och snabbt att pendla grönt. I stan, till stan, från stan och mellan städerna.

Så här är det. Utan Miljöpartiet, ingen riktigt miljöpolitik. Du behöver inte gilla allt du står för, men vill du ha redig miljöpolitik måste du rösta på oss.

Miljöpolitiken spänner från luften i innerstaden, via tågen ut i Europa till bränderna i Kalifornien och skrivningarna i Parisavtalet. Och ibland heter det att sådana frågor, det globala, inte spelar någon roll i val.

Jag vet inte om det stämmer längre.

Se ut över världen. Krig och krigshot. Stater som för inte länge sedan var på väg mot demokrati, men som nu drar mot alltmer av auktoritärt styre. Länder i EU där pressfrihet och rättsstatens principer sätts i fråga.

Och så då, mitt i detta, en administration i USA som liksom attackerar kunskapen självt.

I veckan rapporterades hur medarbetarna på USA:s folkhälsomyndigheter beordrats mönstra ut ord som evidensbaserad, vetenskaplig, och för den delen mångfald, transsexuell, foster och rättighet. Tidigare har jordbruksdepartementet fått ersätta "klimatförändringar" med "extremt väder". Det är illustrativt. Två områden är i bulls eye för Trumps attacker: klimatet och jämställdheten.

Miljoner fattiga kvinnors rättigheter och liv hotades av hans beslut att dra in stödet till alla hälsoorganisationer som också ger råd och upplysning om abort. USA:s miljömyndighet leds nu av en man som tidigare stämt den för att stoppa klimatregleringar och rädda kolkraft. Han förväntas skära bort en femtedel av personalen. NOAA, motsvarigheten till SMHI, med ansvar för klimatforskningen står inför nedskärningar på 17 procent.

Men då när USA drar sig tillbaka, tar vi ett steg fram.

Isabella Lövin samlade den progressiva världen i arbetet med att täcka upp de resurser till världens fattigaste kvinnor som Trumps abortmotstånd hotade.

I april tecknade klimatavtal med Kaliforniens guvernör. Och samtidigt har vi samlat vårt land bakom världens mest ambitiösa klimatlag. Sveriges ledarskap spelar roll - som exempel, inspiration och påtryckare.

270 ”Utrikespolitik vinner inga val”, hette det. Men det här är en tydlig fråga till svenska folket inför nästa år. Vad ska Sverige stå för? Vilken röst ska Sverige höja när värden som vi som land står för hotas? Ska vi fortsätta ta strid, stå upp också mot de mäktigaste, eller kommer vår röst tystna?

275 Miljöpartiet har valt sida. Vi tar striden. För miljön. För rättvisan och jämställdheten. Vi står pall.

280

Källa

<div>Manuskript inskickat av Miljöpartiet</div>

Taggar

Jultal, Miljöpartiet, Politiska tal

285

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/gustav-fridolin-jultal-2017>

290

295

300